

Startnotitie Decentralisatie Jeugdzorg BAR

Versie 4

Datum 25-10-2011

Openbaar

wat willen we bereiken?
(doel)

De decentralisatie van de jeugdzorg is succesvol. De BAR gemeenten voeren de hen toebedeelde jeugdzorgtaken effectief uit binnen de gestelde financiële en uitvoeringstechnische kaders. Hiermee wordt mede een basis gelegd voor volwaardige participatie van de jeugd in de samenleving.

wat gaan we daarvoor doen?
(resultaat)

De decentralisatie van de jeugdzorg wordt op projectbasis in BAR verband aangepakt. Het project wordt onderverdeeld in subprojecten. Het resultaat is dat de BAR gemeenten op 1 januari 2014 klaar zijn om de nieuwe taken uit te voeren. Vanaf dat moment zijn de gemeenten, naast de reeds door hen uitgevoerde jeugdgezondheidszorg en het preventief jeugd beleid (waar taken als informatie en advies, signalering, licht ambulante hulpverlening, toeleiding naar zorg en de coördinatie van zorg deel van uitmaken), ook verantwoordelijk voor:

- de toegangstaken voor de geïndiceerde jeugdzorg,
- de ambulante jeugdzorg,
- de open residentiële zorg,
- de pleegzorg,
- de crisishulp,
- het justitieel kader: jeugdreclassering en jeugdbescherming. de jeugd-ggz,
- de zorg voor licht verstandelijk gehandicapten (lvg),
- de jeugd-ggz,
- de gesloten jeugdzorg.

waarom is het nodig?
(probleem)

Het kabinet stelt in het regeerakkoord dat de effectiviteit van de jeugdzorg verbeterd dient te worden. Gemeenten worden wettelijk verantwoordelijk voor de uitvoering van de jeugdzorg. Een uitgangspunt hiervoor is dat gemeenten als eerste overheid het beste een integrale aanpak kunnen realiseren en flexibel kunnen schakelen tussen hulpvormen.

waarom moet het juist nu? (aanleiding)

In de bestuursafspraken tussen Rijk, IPO en gemeenten (VNG) is gesteld dat uiterlijk in 2014 de decentralisatie van de jeugdzorg afgerond dient te zijn. Gezien de complexiteit van deze decentralisatie is het noodzakelijk reeds nu met de voorbereidingen te starten.

waar moeten we op letten? (risico's en neveneffecten)

1. Er komt een nieuw wettelijk kader waarin het recht op de jeugdzorg verdwijnt. Op een aantal punten zal nog nadere regelgeving van het Rijk volgen.
2. In de nieuwe regelgeving worden landelijke kwaliteitseisen zorg voor jeugd opgenomen. Voor jeugdbescherming en –reclassering zullen extra eisen gaan gelden die door het Rijk worden bepaald.
3. Gemeenten worden regisseurs van de jeugdzorg. We zullen ons zelf moeten opdragen invulling te geven aan de definitie regisseur.
4. Voor gemeenten is er sprake van een nieuw beleidsterrein waarvoor kennis en vaardigheden nog ontwikkeld moeten worden. Investering in kwaliteit en kwantiteit is nodig om tot een andere, innovatieve en beter bij ouders en kinderen aansluitende manier van werken binnen de jeugdzorg te komen.
5. Het ontbreekt de gemeenten vooralsnog aan voldoende kengetallen, zoals het aantal kinderen dat gebruik maakt van jeugdzorg, verdeeld naar problematiek, soort zorg en

-
-
-
-
-
-
- met welk resultaat én een indicatie van de kosten van de zorgtrajecten.
6. Financiën en personeel:
    - a. De decentralisatie gaat gepaard met een forse budgettaire verschuiving. Gemeenten worden verantwoordelijk voor grote budgetten (totaal gaat momenteel € drie miljard om in de jeugdzorg). Het functioneel labelen van deze budgetten is een aandachtspunt.
    - b. In 2017 dient een taakstelling van € 300 miljoen totaal voor alle gemeenten gerealiseerd te zijn. Het is nog onduidelijk wat dit voor de BAR gemeenten betekent.
    - c. Opdracht aan gemeenten in feiten: doe het beter voor minder!
    - d. Gemeenten ontvangen een incidenteel bedrag ter dekking van de invoeringskosten. Voor de BAR gemeenten betekent dit vanaf 2011 per jaar (nog niet officieel): € 8.000,- per gemeente en € 2,- per jeugdige tot 17 jaar. Verder ontvangt de stadsregio € 100.000,-. Het is zeer de vraag of dit voldoende is voor de bestrijding van de kosten in de BAR gemeenten.
    - e. De personele invulling staat mede gezien de andere decentralisaties (begeleiding en werken naar vermogen) onder druk.
  7. Aandachtspunt voor gemeenten is de stijgende vraag naar jeugdzorg en de wachtlijstproblematiek.
  8. De aankomende verantwoordelijkheid voor relatief dure geïndiceerde zorg staat in contrast met de huidige bezuinigingen van de gemeenten die ook een vermindering van het aanbod aan preventieve voorzieningen en activiteiten betekenen. Hierdoor is de kans dat een beroep gedaan dient te worden op de duurdere curatieve zorg groot.
  9. Het CJG zal naast het bevorderen van de algemene gezondheid en het welzijn, een optimale opvoeding binnen het gezin en een brede ontwikkeling van de jeugd, ook ingeschakeld worden bij het leveren van gespecialiseerde zorg. Dit dient in samenhang met de zorgstructuur in het onderwijs te gebeuren. De rolverdeling CJG, onderwijs, Bureau Jeugdzorg en de zorgleveranciers is een belangrijk uitwerkingsthema.
  10. Samenwerking, integraliteit en coördinatie van zorg zijn de directe verantwoordelijkheid van de gemeente. Hierin is de bereidheid tot samenwerken door de (lokale) organisaties, maar ook het op zoek te gaan naar een andere manier van werken binnen de jeugdzorg onontbeerlijk. Maar ook zullen de gemeenten op zoek moeten gaan naar een passende manier van regievoeren die de transitie naar een passende jeugdzorg mogelijk maakt.
  11. Per 1 januari 2014 zijn de continuïteit en kwaliteit van de zorg de volledige verantwoordelijkheid van gemeenten, ook als we nog niet klaar zijn met de implementatie. De winkel moet open, ook tijdens de verbouwing! Niet starten is geen optie en niet wenselijk: belangrijk is te leren en ervaring op te doen met de jeugdzorg.
  12. Gelijktijdig met dit BAR project loopt een stadsregionale ontwikkeling. Begin januari 2012 zal bestuurlijke besluitvorming over het stadsregionale programma jeugdzorg plaatsvinden. Echter, per 1 januari 2013 houdt de stadsregio op te bestaan. Een belangrijke opgave is een bestuurlijk construct van besluitvorming en financiering te vinden waarin nu en vanaf 2013 de afzonderlijke gemeenten en de subregio's zich kunnen vinden en voldoende speelruimte behouden. Afstemming/aansluiting is noodzakelijk o.a. over de mogelijke proeftuin en voor wat betreft wat lokaal moet en wat bovenlokaal.

wat hoort niet bij dit project? (afbakening)

planning

Het project is erg breed en van lange duur. Het is belangrijk om de samenhang tussen de diverse onderdelen van het project en de andere decentralisaties AWBZ begeleiding en Wet werken naar vermogen en de veranderingen in het PGB-stelsel te borgen.

De extramurale begeleiding uit de jeugdzorg wordt alvast overgedragen bij de decentralisatie van de extramurale begeleiding. Als de decentralisatie van de jeugdzorg start wordt deze begeleiding daar weer ingebracht. Dit vergt afstemming met het project AWBZ begeleiding.

Het project valt onder de aansturing van het cluster Sociaal van de BAR. Eén van de beleidsmedewerkers fungeert als projectleider en is daarmee verantwoordelijk voor de te behalen resultaten, de afstemming met de andere decentralisaties en de communicatie met de ambtelijk opdrachtgever.

De opdracht is vanwege de verschillende ontwikkelingen op landelijk en stadsregionaal niveau en de BAR ontwikkeling nog niet volledig uitgekristalliseerd waardoor een definitieve projectstructuur op dit moment niet gemaakt kan worden. Het gaat daarbij om de benoeming van deelprojecten en de opdracht die aan deze deelprojecten meegegeven kan worden. Dit betekent niet dat er nog niet gestart kan worden.

De projectgroep gaat nog in 2011 aan de slag om te komen tot een voorstel voor de invulling van de jeugdzorg vanuit de gemeenten. De volgende vragen dienen daarbij beantwoord te worden:

- Wat is onze missie en visie op de jeugdzorg?
- Wat is de vraag?
- Wat is aanwezig?
- Wat heeft de omgeving nodig?
- Hoe kan dit het beste geboden worden?

Belangrijke vragen daarna (ook in het kader van de stadsregionale ontwikkeling) zijn:

- Wat kan lokaal, wat moet bovenlokaal?
- Wie zijn de huidige vragers?
- Wat is het huidige aanbod?
- Wat is de gewenste rolverdeling tussen CJG, onderwijs, Bureau Jeugdzorg en de zorgleveranciers, met als extra vraag: wie gaat indiceren?

Wat betreft de laatste opgave wordt aangehaakt bij een al bestaand ambtelijk BAR overleg CJG.

De oriëntatie op het bovenstaande leidt tot een overzicht en plaatsbepaling voor het project dat ook als input dient ter voorbereiding op de stadsregionale besluitvorming van januari 2012.

Later worden andere thema's opgenomen zoals de inkoopprocedures/-modellen en de gewenste uitvoering en financiering van het passend onderwijs.

Een aantal (uitvoerende) beleidsmedewerkers uit de drie gemeenten verrichten het onderzoek per thema/deelproject. Externe partijen zoals de lokale welzijnsorganisaties en de deelnemende organisaties aan de verschillende netwerken kunnen adhoc deel uit maken van één van de deelprojecten of geconsulteerd worden. De afdeling inkoop wordt onderdeel van de deelprojecten waar een aanbesteding een optie is.

Hoewel er momenteel stevig ingezet wordt op de stadregionale ontwikkeling voor wat betreft de decentralisatie jeugdzorg dienen de BAR gemeenten hun eigen visie, strategie en planning te bepalen en deze ook in te brengen in de stadsregionale discussie. Vooral nog kan gesteld worden dat 2012 grotendeels besteed zal gaan worden aan een oriëntatie op de vraag wat kan/moet lokaal/bovenlokaal en 2013 aan afspraken maken en

	implementatie.
wie doet er mee? (participatie)	De verschillende adviesraden van de BAR-gemeenten worden betrokken en om advies gevraagd. Daarnaast wordt de deelname van de maatschappelijke partners gevraagd waaronder de GOSAregrisseurs, de CJGcoördinatoren, de voorpostfunctionarissen van BJZ en relevante lokale welzijnsorganisaties. Ook wordt de inbreng van de netwerken in de gemeenten gevraagd. Op breder niveau zullen we ook de ontwikkelingen in andere (sub)regio's volgen en van hun ervaringen leren. We gaan in gesprek met jeugdzorginstellingen en de provincie. Wat kunnen we van hen leren?
communicatie	De communicatie vindt zowel intern als extern plaats. De bestuurders worden tijdens het BAR-portefeuillehoudersoverleg op de hoogte gehouden en om hun advies gevraagd. De gemeenteraden worden geïnformeerd en geconsulteerd en daarmee continu meegenomen in het proces. De betrokken uitvoerende medewerkers binnen de gemeenten worden ook geïnformeerd.
evaluatie	Evaluatie van de voortgang zal enkele malen tussentijds worden uitgevoerd.
wat hebben we voor het project nodig? (randvoorwaarden)	Gezien de complexiteit van deze decentralisatieoperatie wordt veel gevergd van de gemeentelijke organisaties. Dit geldt zowel tijdens de voorbereidingen als na de definitieve overdracht in 2014. De decentralisatie van de jeugdzorg loopt enige tijd parallel aan de decentralisatie van de AWBZ begeleiding en de Wet werken naar vermogen. Met de huidige formaties lijkt de klus niet geklaard te kunnen worden. Gezien het aantal mensen dat blijvend een beroep op de gemeente zal doen, zal er aandacht moeten zijn voor een stijging van de personeelslasten en van het scholingsbudget. De medewerkers in de uitvoering moeten voorbereid worden op een flink aantal cliënten en een inhoudelijk nieuwe (zeer diverse) doelgroep. Het project en later de daaronder hangende deelprojecten vragen om inzet van zowel beleidsmedewerkers, kwaliteitsmedewerkers en inkoopmedewerkers van de BAR gemeenten. Het zal nodig zijn om op deelterreinen expertise in te kopen. Daarnaast zal ook ondersteuning nodig zijn voor het organiseren en uitvoeren van de communicatie met zorgaanbieders en cliënten. Er zullen diverse bijeenkomsten en werkbezoeken moeten worden georganiseerd. Ook de schriftelijke communicatie zal zorgvuldig moeten gebeuren. Hiervoor zal ook secretariële ondersteuning nodig zijn voor het organiseren van bijeenkomsten en het zorgen voor verslagen.
heeft het project draagvlak? (haalbaarheid)	De nieuwe taken voor de gemeenten worden verplicht vanuit het rijk overgedragen. Het vergt veel van de inzet van het personeel. De betrokkenheid van de politiek en de maatschappelijke partners bij het onderwerp dient zich nog te ontwikkelen.

Projectgroep:

René van Griensven (projectleider)

Leni Kielen

Marije van der Wouw

Nelleke Flink